

szarze pedagogiki i socjologii.

Edward Hajduk od wielu lat przewodniczył zespołom naukowym prowadzącym badania empiryczne młodzieży. Od 1987 kierował zespołem realizującym badania w mieście średniej wielkości w ramach tematu CPBP 08.18. Prowadził także badania diagnostyczne *Uczelnia pedagogiczna jako środowisko społeczne i Młodzież o przemianach stosunków polsko-niemieckich*. W latach 1988-1990 realizował wraz z zespołem program socjologicznych badań międzynarodowych *Studenci o następstwach zjednoczenia Niemiec dla krajów Europy Środkowej i Wschodniej*. Efektem współpracy nawiązanej w 1992 roku z Instytutem Pedagogiki Ogólnej Freie Universität w Berlinie był międzynarodowy, kilkuletni projekt badawczy kierowany przez prof. Edwarda Hajduka we współpracy z prof. Hansem Merkensem. Badania dotyczyły społecznych postaw młodzieży miasta przygranicznego w okresie radykalnej zmiany organizacji społeczeństwa. Kontynuacją współpracy jest obecnie realizowany projekt *Socjalizacja młodzieży w wielkim mieście (Berlin) i średnim mieście (Zielona Góra). Różnice kulturowe*. Wyniki badań panelowych były analizowane i dyskutowane podczas organizowanych przez Profesora polsko-niemieckich seminariów: *Postawy młodzieży szkolnej terenów przygranicznych w okresie transformacji ustrojowej* (1993, 1994), *Młodzież w okresie transformacji ustrojowej* (1993), *Społeczne kontakty młodzieży w mieście przygranicznym* (1995), *Centrum i peryferie – odzwierciedlenie w poglądach i dążeniach młodzieży polskiej i niemieckiej* (1996), *Orientacje i aspiracje młodzieży szkolnej lat dziewięćdziesiątych* (1997), *Współczesna młodzież. Perspektywy i zagrożenia* (1998) oraz *Badania podłużne w naukach społecznych* (2001). Wśród konferencji - o zasięgu ogólnokrajowym i międzynarodowym - organizowanych przez Profesora, wymienić należy również: *Teoretyczne i praktyczne kształcenie studentów pedagogiki kulturalno-oświatowej* (1983), *Humanizm-Prakseologia-Pedagogika* (1986), *Koncepcje kształcenia kadr dla wielofunkcyjnych instytucji kultury* (1990), *Następstwa zjednoczenia Niemiec dla krajów Europy Środkowej i Wschodniej* (1991).

Za swoją działalność naukowo-badawczą Profesor był wielokrotnie nagradzany i odznaczany. Otrzymał kilkanaście nagród Rektora WSP TK, a w 1998 r. został nagrodzony przez Prezydenta miasta Zielona Góra za pracę naukową. Edward Hajduk jest także uhonorowany odznaczeniami państwowymi. W 1978 r. otrzymał Medal Komisji Edukacji Narodowej, w 1980 Złoty Krzyż Zasługi, a w 1991 Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

W kręgu zainteresowań badawczych Profesora pozostają przede wszystkim społeczne uwarunkowania procesu socjalizacji, zarówno w perspektywie teoretycznej, jak i metodologicznej. W rozprawach i artykułach naukowych wiele uwagi poświęca zagadnieniom ciągłości społecznej, biografii i kulturowym wyznacznikom biegu życia, a także stosowaniu metody panelu, którą wielokrotnie opisywał i szeroko wykorzystywał w prowadzonych pracach badawczych. Działalność naukowa Profesora Edwarda Hajduka zaowocowała bogatym dorobkiem pisarskim. Jest on redaktorem naukowym ponad dwudziestu prac monograficznych i autorem dziewięciu książek (*Przystosowanie studentów do warunków studiowania* (1980), *Hipoteza w badaniach pedagogicznych* (1988, 1993, 1994, 1996), *Przemiany społecznej osobowości studentów* (1989), *Struktura społeczna a socjalizacja* (1990), *Człowiek dobry* (1992), *Wzory przebiegu życia* (1996), *Układy społeczne i ich funkcje socjalizacyjne* (1999), *Kulturowe wyznaczniki biegu życia* (2001), współaut. B. Hajduk *Pomoc i opieka: różne postacie* (2001)). Wszystkie prace Profesora cechuje dbałość o metodologiczną poprawność prowadzonych analiz. Na podkreślenie zasługuje również to, iż poszukując empirycznych uzasadnień teoretycznych koncepcji procesu socjalizacji wykorzystuje zawsze w swoich badaniach pracochłonną metodę panelu. Na dorobek pisarski Profesora, prócz książek i redakcji naukowych, składa się również ponad sto artykułów zamieszczonych w znaczących czasopismach naukowych i pracach zbiorowych.

Profesor Edward Hajduk swoimi koncepcjami teoretycznymi i metodologicznymi wpisał się w dorobek polskiej pedagogiki i socjologii. Analizy procesów i zjawisk społecznych Jego autorstwa, czynione z perspektywy filozoficznej, socjologicznej i pedagogicznej mają dużą wartość poznawczą i są inspiracją dla kolejnych pokoleń naukowców. Dzięki życzliwości i postawie zgodnej z zasadą Kotarbińskiego: *jeżeli chcesz coś innym sensownego powiedzieć, to powiedz co lub jak*, Profesor zyskał wśród młodszych pracowników nauki miano spolegliwego opiekuna i przełożonego. Służąc swoją wiedzą i autorytetem stara się „pomagać przez utrudnianie” stawiając przed współpracownikami nowe wyzwania poznawcze.

Prezentację sylwetki i dorobku naukowego Profesora niech zakończą gratulacje składane na ręce Jubilata z życzeniami dalszych sukcesów w pracy dydaktyczno-naukowej.

Edyta Mianowska, Emilia Paprzycka

„Polska młodzież a nowy ład społeczny”

25-26 września odbyła się w Zielonej Górze konferencja naukowa, połączona z jubileuszem 70-lecia urodzin prof. dra hab. Edwarda Hajduka. Odbywała się ona pod honorowym patronatem JM Rektora UZ, prof. Michała Kisielewicza. Organizatorem przedsięwzięcia był Instytut Pedagogiki Społecznej. Wypromowani przez Pana Profesora doktorzy, aktualni doktoranci i współpracownicy w ten sposób pragnęli uczcić Szanownego Jubilata i wyrazić swoją wdzięczność za wieloletnią pomoc i współpracę.

Celem konferencji była prezentacja dokonań zielonogórskiego środowiska w zakresie prowadzonych badań socjologicznych i pedagogicznych dotyczących młodzieży, wymiana poglądów, zapoznanie się z wynikami badań empirycznych prowadzonych w Polsce oraz dyskusja przedstawicieli różnych ośrodków naukowych, zajmujących się szeroko rozumianą problematyką młodzieżową w sytuacji nowego ładu społecznego.

Uczestników spotkania przywitał, a następnie otworzył konferencję JM Rektor Uniwersytetu Zielonogór-

skiego, prof. Michał Kisielewicz. W swoim wystąpieniu wskazał na wagę podejmowanych problemów, możliwość i konieczność korzystania z dokonań naukowców w sferze edukacji, socjalizacji, badań młodzieży oraz przydatność wyników takich badań w działalności Uniwersytetu jako placówki oświatowej. Rektor złożył także podziękowania Jubilatowi za długoletnią pracę wśród młodzieży studenckiej i Jego wkład w naukowy rozwój kadry, pogratulował dokonań i życzył dalszej, równie owocnej pracy.

Dr hab. Bogdan Idzikowski, prof. UZ, dokonał prezentacji sylwetki Dostojnego Jubilata, podkreślając Jego oddanie pracy naukowej, pasję badawczą, umiejętność pobudzania do samodzielnych poszukiwań młodych kandydatów na naukowców, stwarzanie atmosfery i warunków do podejmowania inicjatyw kulturalnych i naukowych przez studentów, Jego życzliwość i spolegliwość.

Po złożeniu życzeń i wręczeniu kwiatów Jubilatowi przez grono Przyjaciół, współpracowników i studentów rozpoczęła się merytoryczna część konferencji.

W spotkaniu wzięło udział około 50. naukowców, m.in. z Uniwersytetu Jagiellońskiego, z Freie Universität w Berlinie, z Uniwersytetu im. M. Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Łódzkiego, Szczecińskiego, Wrocławskiego, Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Akademii Bydgoskiej i, oczywiście, Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Obradom przewodniczyli kolejno: prof. Józef Kargul, dr. hab. Zdzisław Wołk, prof. UZ, dr. hab. Bogdan Idzikowski, prof. UZ oraz dr Ewa Narkiewicz-Niedbalec. Należy podkreślić niezwykle umiejętności organizatorskie wszystkich prowadzących, bardzo sumiennie przestrzegających tzw. czasu referatowego. Na uwagę zasługują także twórcze próby dokonywania podsumowań do części wystąpień, np. w postaci postmodernistycznej dekonstrukcji wygłaszanych tekstów.

W wystąpieniach prezentowano wyniki badań empirycznych, dokonywano prób generalizacji zjawisk społecznych, podejmowano polemikę z twórcami teorii naukowych, obalano mity na temat młodzieży, mówiono o szansach życiowych, aspiracjach, orientacjach, zagrożeniach i niepokojach młodego pokolenia Polaków w warunkach nowego ładu społecznego. Uczestników konferencji przenikała świadomość niemożności wypracowania wspólnego stanowiska w tzw. „kwestii młodzieży”. Ten zbiorowy „bohater” referatów występował bądź jako „sędzia zmian społeczno-politycznych”, jako ich „wykonawca”, jako „kreatywny potencjał skierowany ku zmianom społecznym”, jako „świadek społecznego eksperymentu”, jako „nadzieja narodu”, „konsument”, realizator „wzorów przebiegu życia”, bądź jako „zmarginalizowana kategoria społeczna”, „pokolenie NIC”, tudzież jako „ludzie sukcesu”.

Wśród badanych kategorii młodzieży znalazła się młodzież wiejska, młodzież małego, średniego i wielkiego miasta; doktoranci, studenci, maturzyści, licealiści i gimnazjaliści; młodzież pracująca i bezrobotna; mówiono o miejscu i roli młodzieży w nowej rzeczywistości społeczno-politycznej, opisywano wartości moralne i zachowania oraz postawy wobec różnych zjawisk społecznych.

W bardzo zróżnicowanych tematycznie wystąpieniach zaprezentowano wielość ujęć teoretycznych, stanowisk metodologicznych i możliwości prognostycznych w zakresie prowadzonych w Polsce badań młodzieży.

Konferencja stała się okazją do wymiany doświadczeń, nawiązania współpracy i podtrzymania kontaktów zielonogórskiego środowiska naukowego z innymi ośrodkami w kraju.

Kolejno przedstawiono referaty:

Prof. dr hab. Marian Niezgoda (UJ), Transformacja – rynek – edukacja – młodzież. O warunkach społecznych kształtujących szanse życiowe współczesnej młodzieży Polski, **Prof. Hans Merckens (FU Berlin)** - Młodzież w społeczeństwie w sytuacji zmiany społecznej, **Dr Jagoda Jezior (UMCS)**, Wykształcenie jako czynnik strategii adaptacyjnych – na podstawie badań studentów uczelni wyższych w Lublinie, **Dr hab. Zdzisław**

Wołk, prof. UZ, Wpływ studiów na zmianę wizji własnej przyszłości, **Dr Ewa Narkiewicz-Niedbałec (UZ)**, Rola i zadania współczesnego uniwersytetu, **Dr Justyna Jakubowska-Baranek (UAM)**, Czasy transformacji ustrojowej a motywy podejmowania nauki na uniwersytecie oraz wyboru kierunku studiów przez młodzież, **Mgr Izabela Szczepaniak-Wiecha (UJ)**, Młodzież na rynku pracy, **Dr Eva Zamojska (UAM)**, Doktoranci – pasjonaci, pragmatycy, sfrustrowani?, **Dr Barbara Galas (UW)**, Orientacje społeczne młodzieży w warunkach nowego ładu społecznego, **Dr Artur Grzesik (UR)**, Przemiany wartości moralnych młodzieży polskiej w latach 90-tych, **Dr Eugeniusz Moczuk (UR)**, Zagrożenia współczesnej młodzieży w perspektywie juwentologicznej, **Mgr Aleksandra Stankiewicz (UŁ)**, Plany życiowe młodzieży wiejskiej, **Dr Mariusz Kwiatkowski (UZ)**, Wypełnianie próżni społecznej. „Samoobrona młodych” – w kręgu interesów i wartości, **Mgr Helena Ostrowicka-Miszewska (AB)**, Orientacje młodych polityków wobec ładu społecznego, **Mgr Paulina Sekuła (UJ)**, Kultura polityczna młodzieży polskiej w dobie zmian systemowych, **Mgr Agnieszka Lemiszowska (UZ)**, Sukces młodych i jego odmiany, **Prof. dr hab. Edward Hajduk (UZ)**, Zróżnicowanie młodzieży i jego poznawcze konsekwencje, **Prof. dr hab. Władysław Misiak (UW)**, Wzór przebiegu życia młodzieży: szkoła-biznes a rzeczywistość polskiego biznesu, **Prof. dr hab. Krystyna Szafraniec (UMK)**, Pokoleniowe preferencje dotyczące ładu społecznego, **Prof. dr hab. Halina Sekuła-Kwaśniewicz (AP Kraków)**, Dominujące wartości w dążeniach maturzystów z małych ośrodków miejskich, **Dr Elżbieta Michałowska (UŁ)**, Młodzież wobec zjawiska przemocy – między rygoryzmem a tolerancją, **Dr Bożena Olszak-Krzyżanowska (UZ)**, Wykształcenie

i praca w strukturze wartości młodzieży, **Dr Elżbieta Papiór (UZ)**, Mgr Elżbieta Kołodziejka (UZ), Wizerunek uczniów w opinii nauczycieli, **Mgr Sylwia Luch (US)**, Młodzieżowy ruch ekologiczny w ujęciu teoretycznym, **Mgr Zbigniew Jakobsche (US)**, Zachowania agresywne w społeczności uczniów, **Dr Hab. Grażyna Miłkowska-Olejniczak (UZ)**, Młodzież a wzory kultury masowej, **Dr Anna Ratuś (UZ)**, Kształcenie charakteru – nową perspektywą we współczesnej pedagogice, **Mgr Małgorzata Oleniacz (UWr)**, Młodzież małego miasta o środowisku zamieszkania, **Dr Maria Zielińska (UZ)**, O pożytkach uprawiania socjologii młodzieży, **Dr hab. Bogdan Idzikowski, prof. UZ**, Młodzież zielonogórskich gimnazjów.

Ważnym punktem konferencji była uroczysta kolacja, która stała się okazją do mniej formalnych rozmów, szczególnie z koleżankami i kolegami z innych ośrodków naukowych. W trakcie kolacji wręczano kwiaty i składano życzenia Szanownemu Jubilatowi. Z rąk wypromowanych przez siebie doktorów (dra hab. Bogdana Idzikowskiego, dr Ewy Narkiewicz-Niedbałec, dr Marii Zielińskiej i dr Elżbiety Papiór) Profesor otrzymał grafikę znanego, gdańskiego artysty – rzeźbiarza, Wiesława Ramacha pt. *Wieża Babel*, będącą alegorią wielości kultur i różnorodności nauk.

Konferencja spotkała się z zainteresowaniem mediów, m.in. prof. Krystyna Szafraniec i dr Maria Zielińska wzięły udział w audycji radiowej prowadzonej *na żywo* przez red. Konrada Stanglewicza w Radio-Zachód.

Planowane jest opublikowanie *Księgi Pamiątkowej*, w której zamieszczone zostaną m.in. zaprezentowane na konferencji teksty.

Maria Zielińska

Techniki Komputerowe w Przekazie Edukacyjnym XII Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe KRAKÓW, 27 – 28 września 2002

Zespół Katedry Mediów i Technologii Informacyjnych Uniwersytetu Zielonogórskiego od wielu lat związany jest współpracą ze środowiskiem naukowym Aka-

demii Pedagogicznej w Krakowie, uczestnicząc w szeregu sympozjów i konferencji naukowych poświęconych zagadnieniom technologii informacyjnych w edukacji.

PRACOWNICY KATEDRY
MEDIÓW I TECHNOLOGII INFORMACYJNYCH UZ
POD CZAS SYMPOZJUM
TECHNIKI KOMPUTEROWE
W PRZEKAZIE EDUKACYJNYM
Z ORGANIZATOREM DR. JANUSZEM MORBITZEREM

Krakowskie spotkania naukowe zawsze są okazją do refleksji nad wieloma problemami współczesnej edukacji wspieranej komputerowo. Takie też było tegoroczne, odbywające się już po raz dwunasty, Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe zorganizowane przez Pracownię Technologii Nauczania kierowaną przez dra inż. Janusza Morbitzera.

Współczesny świat jest w coraz większym stopniu światem medialnym, co nakłada na pedagogów konieczność poszukiwania optymalnych rozwiązań, wykorzystania komputerów w nauczaniu, rozwiązań prowadzących do wykształcenia człowieka pełnego, wszechstronnie przygotowanego do rozwiązywania problemów. Oprócz rozwiązań technicznych coraz częściej w kręgu zainteresowań badaczy zajmujących się technologiami nauczania pojawia się zatem tematyka aksjologiczna. Wszystkie nowoczesne źródła informacji – komputer, Internet, multimedia – muszą być racjonalnie wykorzystywane do kształtowania człowieka. Świadome wprowadzanie w świat wartości i nauczanie trafnego wyboru jest bowiem istotą edukacji.

Zagadnienia związane z kształtowaniem kultury informacyjnej, która jest częścią kultury technicznej, będącej z kolei istotnym elementem kultury ogólnej, znalazły oddźwięk w referatach wszystkich uczestników krakowskiego sympozjum. Uczestnicy mieli okazję wysłuchać m. in. wystąpień profesorów: Władysława Zaczyń-

skiego z Uniwersytetu Warszawskiego, Macieja Sysły z Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Jana Trąbki z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Reprezentanci KMTI UZ w swoich prezentacjach przedstawili wyniki pracy badawczej, dotyczące:

- zastosowań w procesie kształcenia interaktywnych form przekazu treści merytorycznych z wykorzystaniem multimediów,
- budowy modułu edukacyjnego z wykorzystaniem sieci dla potrzeb kształcenia na odległość,
- roli technologii informacyjnej w pracy nauczyciela,
- możliwości wykorzystania technologii informacyjnej w kształceniu praktycznych umiejętności społecznych.

Kierownik katedry, dr hab. inż. Marek Furmanek, prof. UZ, wystąpienie swoje poświęcił zagadnieniom związanym z czynnikami kształtującymi strukturę informacyjną komunikatu multimedialnego, przedstawiając model oddziaływań tychże czynników.

Cennym i tradycyjnie już nieodłącznym elementem sympozjum były dyskusje i wymiana refleksji, które mogą się przyczynić do ukształtowania orientacji sięgającej po nowe zdobycze technologiczne i głęboko humanistyczne, nie tracąc z pola widzenia najważniejszego – podmiotowego rozwoju człowieka dla ludzkiego, społecznego świata.

Beata Dzedzic

Nowe doktoraty

29 października na Wydziale Nauk Pedagogicznych i Społecznych odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Jolanty Lipińskiej-Lokś. Obroniła ona rozprawę doktorską nt. *Zmiany stosunków między dziećmi pełnosprawnymi i niepełnosprawnymi w klasach integracyjnych*. Promotorem pracy była dr hab. Aleksandra Maciarz, prof. Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji we Wrocławiu, recenzentami natomiast dr hab. Aniela Korzon, prof. Akademii Pedagogicznej w Krakowie i dr hab. Zdzisław Wołk, prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Pola Kuleczka

OD LEWEJ:
DOKTORANTKA MGR JOLANTA LIPIŃSKA- LOKŚ,
PROMOTOR DR HAB. ALEKSANDRA MACIARZ,
PROF. DSWE WE WROCŁAWIU
(FOT. POLA KULECZKA)

OD LEWEJ: DOKTORANTKA MGR JOLANTA LIPIŃSKA- LOKŚ, PROMOTOR DR HAB. ALEKSANDRA MACIARZ, PROF. DSWE WE WROCŁAWIU, DZIEKAN WYDZIAŁU NPIS DR HAB. WIELISŁAWA OSMAŃSKA-FURMANEK, PROF. UZ, RECENZENCI - DR HAB. ANIELA KORZON, PROF. AP W KRAKOWIE I DR HAB. ZDZISŁAW WOŁK, PROF. UZ, NA PIERWSZYM PLANIE - CZŁONEK WYDZIAŁOWEJ KOMISJI DS. PRZEWODÓW DOKTORSKICH, PROF. ZW. DR HAB. JÓZEF KARGUL
(FOT. POLA KULECZKA)